

**Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування
Кафедра державного управління,
документознавства та інформаційної діяльності**

ISSN 2617-4650

СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

**Збірник наукових праць
Випуск 1-2, 2016 р.**

Рівне – 2016

Зміст випуску

<i>ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ</i>	Валіулліна З.В. Корпоративні моделі забезпечення безпеки та економічного балансу у сучасних міжнародних економічних відносинах.....	7	
	Антонова С.Є., Присяжнюк М.М., Сафронюк О.Б. Державне регулювання розвитку економічного потенціалу Рівненської області на сучасному етапі.....	14	
	Гладченко А.Ю. Фактори впливу ТНК на державне управління економічною рівновагою.....	22	
	Миськовець Н.П. Державне регулювання розвитку екосистемного підприємництва в Україні.....	29	
	Притула М.Ю. Європейський досвід управління процесом раціонального природокористування.....	38	
	Сазонець І.Л., Шкоропад Н.О. Інструментарій забезпечення інформаційної безпеки регіону.....	45	
	Сазонець О.М. Світові стратегії інформатизації та тактика наздоганяючого розвитку України.....	50	
	Стець Н.В. Ефективність функціонування сільськогосподарських підприємств в умовах економічних трансформацій в державі.....	61	
	<i>СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ</i>	Дидманидзе Ибраим, Донадзе Михаил, Кахидзе Реваз Основные принципы построения интегрированной информационной системы управления ВУЗов.....	67
		Дробко Е.В. Теоретичні аспекти удосконалення механізмів державного управління у сфері надання духовної допомоги учасникам бойових дій.....	74
Залужна А.Є. Теоретико-методологічні засади осмислення культурної політики держави.....		83	
	Зима І.Я. Визначення проблем реформування соціальної державної системи управління охороною здоров'я в Україні.....	88	

Корбутяк В.І., Даніловець К.М., Пилипчук А.В. Роль електронного документообігу в діяльності місцевих органів виконавчої влади.....	96
Маланчук Л.О., Романишина І.Д. Організації діловодства в органах місцевого самоврядування на прикладі сільських рад.....	101
Набочук О.Ю., Мартинюк С.В. Роль органів місцевого самоврядування в розвитку освіти Рівненщини: сучасний стан, перспективи.....	108
Тихончук Л.Х. Економічне регулювання державою міжнародної діяльності корпорації.....	115
Фесянов П.О., Білобран Т.В., Кобринчук А.С. Роль територіальних громад в економічному житті Луцького району Волинської області.....	121
Цецик Я.П., Мартинюк Г.Ф. Політика польської влади у галузі освіти на Волині у міжвоєнний період.....	126
Вимоги до оформлення статей.....	132

<i>ECONOMIC PROBLEMS OF PUBLIC ADMINISTRATION</i>	Valiullina Z.V.	Corporative models providing for economic balance in present-day international economic relations.....	7	
	Antonova S.Y., Prysiazhniuk M. M., Safroniuk O. B.	State regulation of development of economic potential of the Rivne Region at the modern stage.....	14	
	Hladchenko A. Y.	Factors influence on governance TNC economic equilibrium.....	22	
	Myskovets N.P.	State regulation of development of ecosystem enterprises in Ukraine...	29	
	Prytula M.Y.	European experience of management of the process of rational authorization.....	38	
	Sazonets I.L., Shkoropad N.O.	Institution of institutional insecurity of the region.....	45	
	Sazonets O.M.	World strategies of informatics and the tactics of developing development of Ukraine.....	50	
	Stets N.V.	Effectiveness of farming agricultural enterprises in conditions of economic transformations in the state.....	61	
	<i>STRATEGY AND TACTICS OF PUBLIC ADMINISTRATION</i>	Didmanidze Ibraim, Donadze Mikhail, Kakhidze Revaz	Basic principles of building an integrated information management system of universities.....	67
		Drobko E.V.	Theoretical aspects of improvement mechanisms of public administration in providing spiritual assistance to combatants.....	74
Zaluzhna A.Y.		Theoretical and methodological bases of measurement of the cultural policy of the state.....	83	
Zyma I.Y.		Determination of the problems of reforming the social state health care management system in Ukraine.....	88	

Issue's Contents

Korbutiak V. I., Danilovets K.M., Pylypchuk A.V. The role of electronic documentary cooperation in the activities of local bodies of the executive authority.....	96
Malanchuk L.O., Romanyshyna I.D. Organizations of business in local government organizations by the case of agricultural council.....	101
Nabochuk O.Y., Martyniuk S.V. The role of local government organs in developing equal education: the modern state, perspectives.....	108
Tykhonchuk L.H. Economic regulation of the state of international corporate activity.....	115
Fesianov P.O., Bilobran T.V., Kobrynychuk A.S. The role of territorial groups in the economic life of Lutsk Region of the Volyn Region.....	121
Tsetsyk Y.P., Martyniuk H.F. Politics of the Polish government in the field of education in the intervention period.....	126
Requirements for Authors	132

4. Pocheptsov H. H. "Information Security of Ukraine: Essence and Problems", [Online], available at: http://old.niss.gov.ua/book/panorama/kr_stil.htm
5. The Verkhovna Rada of Ukraine (2015), "Regulation on the Ministry of Information Policy of Ukraine", available at: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
6. The Verkhovna Rada of Ukraine (2012), Law of Ukraine "About the National Program of Informatization", available at: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
7. President of Ukraine (1992), Order of the President of Ukraine "About the Situation Center under the President of Ukraine", available at: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
8. Valiullina Z. V. Rozvytok informatsiynoyi bezpeky korporatyvnoyi ekonomiky / Z. V. Valiullina // Visnyk NUVHP. Seriya: Ekonomika. – 2016. – № 22. – S. 21–27.
9. Dzhyndzhoian, V. V. (20016), "Conceptualization of enterprise management system on the basis of informatization services", Abstract of Ph.D. dissertation, 08.00.04, Rivne, Ukraine, p. 185.
10. Poliakov M. V. Osoblyvosti informatsiynykh tekhnolohiy yak produktsiyi IT pidpryemstv / M. V. Polyakov, Y. O. Letser // Efektyvna ekonomika. – 2016. – № 8. – Rezhym dostupu do zhurn.: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6041>.
11. Sazonets, I. L. (2015), Mizhnarodni standarty bezpeky pidpryemstv [International security standards of enterprises], Volyn. oberehy, Rivne, Ukraine, p. 352.
12. Sazonets, O. M. (2014), Informatsiini systemy i tekhnolohii v upravlinni zovnishnoekonomichnoiu diialnistiu [Information systems and technologies in the management of foreign economic activity], «Tsentr uchbovoi literatury», Kyiv, Ukraine, p. 256.
13. Hanin, I. H. (2015), "Theoretical and methodological foundations of the scientific and technological development of the corporate economy information security", Investytsii: praktyka ta dosvid, vol. 22, pp. 42–45.

УДК 004(100)

Сазонець О. М.

д.е.н., професор,

завідувач кафедри міжнародних економічних відносин

Національний університет водного господарства та природокористування

СВІТОВІ СТРАТЕГІЇ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ТА ТАКТИКА НАЗДОГАНЯЮЧОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Sazonets O. M.

Doctor of Economics, Professor

Head of the Department of International Economic Relations

National University of Water and Environmental Engineering

WORLD STRATEGIES OF INFORMATICS AND THE TACTICS OF DEVELOPING DEVELOPMENT OF UKRAINE

Стаття розглядає питання, що пов'язані з поширенням та розвитком інформаційних технологій в світі. Розглянуто ці процеси за групами країн. Досліджено винаходи та впровадження в сфері інформаційно-комп'ютерних технологій, поширення в світ мобільного зв'язку, забезпеченість домогосподарств комп'ютерами, виявлено тенденції в забезпеченні Інтернет- зв'язку по країнам світу. Окремо проаналізовано окремі показники розвитку процесів інформатизації в Україні, проаналізовано світові рейтинги розвитку процесу інформатизації.

The article deals with issues related to the spread and development of information technology in the world. These processes are considered in groups of countries. The inventions and implementation in the field of information and computer technologies, distribution in the world of mobile communications, households' computers by computers, the tendencies in provision of Internet communication across the countries of the world have been investigated. Separate indicators of the

development of informatization processes in Ukraine have been analyzed separately, the world ratings of the informatization process have been analyzed.

Ключові слова: інформаційні, технології, світ, країни, мобільний зв'язок, Інтернет, комп'ютери, Україна, рейтинг.

Keywords: information, technology, world, countries, mobile communication, Internet, computers, Ukraine, rating.

1. **Постановка проблеми.** Світові стратегії інформаційного розвитку спираються на технологічні переваги провідних постіндустріальних країн світу, можливості розширення інформатизації екстенсивними методами – за рахунок опанування ІТ-корпораціями нових країн та територій та на постійний розвиток інноваційних технологій та виробництва. Наука дійсно стає провідною рушійною силою у розвитку світової економіки. Країни, що мають великий науковий потенціал мають і значні конкурентні переваги.

2. **Аналіз останніх досліджень та публікацій.** Не дивлячись на значну вагомість процесів інформатизації для економічного розвитку світової економіки, для наукового середовища вчені-економісти нещодавно почали глибоко досліджувати цю тематику. Практично до 2000-х років вважалось, що проблеми інформатизації – суто технічні. Лише вузьке коло спеціалістів наважувалось на дослідження цих проблем. На теперішній час значну увагу процесам розвитку світових процесів інформатизації приділяли такі вітчизняні науковці як В. Білозубенко, Н. Бормотенко, П. Грицюк, О. Джусов, Ю. Лецер [3,4,5,6], І. Сазонець [9, 10], М. Поляков [7,8], І. Ханін [11]. Праці цих науковців значною мірою стосуються як глобальних процесів світогосподарського розвитку, так і діяльності корпорацій, ІТ-структур, що працюють в глобальному інформаційному бізнесі.

3. **Мета статті.** Саме через поєднання процесів інформатизації світогосподарського розвитку, діяльності глобальних інформаційних корпорацій, динаміки інформатизації на рівні національних економік, метою нашої статті є аналіз світових тенденцій розвитку інформатизації та можливості України у подоланні розриву з передовими постіндустріальними країнами.

Виклад основного матеріалу. У міру того, як світова економіка стає все більш оцифрованою, здається, що інновація стає набагато менш певною у вузькому

технологічному сенсі. Наприклад, в той час як інноваційні бізнес-моделі зараз на підйомі більш ніж в 100 країнах світу, спостерігається застій в плані використання їх у бізнесі. Це дозволяє припустити, що в той час, як інновації є пріоритетним завданням для багатьох підприємств, у них, як і раніше не вистачає можливості для більшого впливу за допомогою впровадження ІКТ:

□ Кількість патентів знижується в якості запобіжного інноваційного потенціалу: у той час, як уми керівників бізнесу в усьому світі все більше уваги приділяють інноваціям, традиційні заходи для інновацій, таких як кількість зареєстрованих патентів, говорять про все меншу і меншу їх кількість. Це може бути пов'язано з тим, що поточне перетворення підживлюється іншим типом інновацій, частіше на основі цифрових технологій і нових бізнес-моделей, це дозволяє збільшити економічний ефект;

□ Розрив в інфраструктурі ІКТ залишається хронічною проблемою, і стає все ширше: інфраструктурою є те, де покращення є менше вираженим. Тим гірше, що з 2012 року країни з найнижчим ІКТ рейтингом повідомляють про погіршення їх інфраструктури в абсолютному вираженні. Інфраструктура є ключовим фактором, що визначає ІКТ-готовність нації разом з доступністю і навичками, діючи в якості шлюзу для більш широкого використання і в кінцевому рахунку, веде до більш позитивних економічних та соціальних наслідків;

□ Соціальний ефект потребує нового імпульсу в важливих областях, але набирає позитиву в цілому. У той час, як вплив соціальної компоненти в NRI відзначає позитивні зміни в цілому з 2012 року, в більшості регіонів зареєстровано спад в одній з його важливих компонентів: вплив ІКТ на ефективність уряду. Ще одним важливим показником соціального впливу ІКТ є доступ до основних послуг, який починає відновлюватися в 2016 році після декількох років спаду. Це

говорить про те, що все більше людей відчувають переваги онлайн-доступу до послуг охорони здоров'я, фінансів, страхування та інших. Соціальні наслідки в цілому відчуваються найбільше в групі країн з високим рівнем доходу протягом року;

□ Доповідь з інформаційних технологій Всесвітнього економічного форуму 2016 року показує, що сім країн процвітають, коли мова йде про економічну вигоду від інвестицій в інформаційні та комунікаційні технології;

□ Можливості держав по всьому світу по впровадженню нововведень ростуть повсюдно, хоча до цих пір мало хто домогся успіху в перекладі цих інвестицій в значущі економічні чи соціальні наслідки;

□ Сінгапур стоїть на першому місці у звіті Networked Readiness Index, потім ідуть Фінляндія, Швеція, Норвегія та Сполучені Штати Америки.

На засіданні в Женеві 6 липня 2016 було сказано, що попереду у світі стоять Фінляндія, Швейцарія, Швеція, Ізраїль, Сінгапур, Нідерланди і Сполучені Штати, коли мова йде про створення економічного ефекту від інвестицій в інформаційні і комунікаційні технології (ІКТ), відповідно до Світового економічного форуму «Глобальна інформаційна технологія».

В середньому ця група країн, що набули високих досягнень в економіці стоять на вершині щодо індексу мережевої готовності (NRI), на 33% вище, ніж в інших країнах з розвинутою економікою і на 100% більше, ніж в нових економік, і країнах, що розвиваються. Ці сім країн відомі тим, що вони першими стали створювати і розвивати ІКТ і їх поява є істотною, оскільки це свідчить про те, що впровадження ІКТ – в поєднанні зі сприятливим стимулюючим середовищем, що поєднується з розумним регулюванням, якісною інфраструктурою та готовими навичками, можуть прокласти шлях до більших вигод.

Відрив цих семи країн має велике значення для інших країн, з огляду на роль, яку мережева готовність грає, перехід до четвертої промислової революції. Спостерігається високий рівень впевненості лідерів бізнесу в тому, що інноваційний потенціал зростає, що говорить про те, що інші країни теж можуть відчувати більше економічних і соціальних наслідків від ІКТ. Однак індивідууми винаходять та впроваджують ІКТ з набагато більшим ентузіазмом, ніж уряди чи бізнесові структури, тому немає чітких тенденцій у всіх регіонах, починаючи з 2012 року. Представимо країни, які в найбільшому ступеню впроваджують та винаходять інформаційні технології (табл. 1)

Таблиця 1

Перша десятка країн 2016 р. по винаходу та впровадженню ІКТ згідно з індексом мережевої готовності (NRI) [Press Releases. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://reports.weforum.org/global-information-technology-report-2016/press-releases/>

№	Країна	Глобальний індекс
1.	Сінгапур	1
2.	Фінляндія	2
3.	Швеція	3
4.	Норвегія	4
5.	США	5
6.	Нідерланди	6
7.	Швейцарія	7
8.	Об'єднане королівство	8
9.	Люксембург	9
10.	Японія	10

Таким чином Сінгапур займає найвищу ступень у світі щодо мережевої готовності. Фінляндія, яка очолила рейтинг в 2014 році, залишається на другому місці другий рік поспіль, за нею слідує Швеція (3-є місце), Норвегія (4-те) і США (5-те), які піднялися на

дві позиції вгору. Нижчі позиції займають Нідерланди, Швейцарія, Великобританія, Люксембург і Японія.

У той час, як верхні ешелони NRI продовжують відображати сильну кореляцію між мережевою готовністю і доходами на душу

населення, приблизно 75% країн, включених в індекс в цьому році, показують поліпшення в оцінці в 2016 році. Однак конвергенція як на глобальному, так і на регіональному рівні залишається ілюзорною в чотирьох регіонах - Євразії, в країнах Європи з ринком, що формується, в країнах Близького Сходу, Північної Африки і Пакистану групи (MENAP) і країнах Африки на південь від Сахари - збільшився розрив між найпотужнішими і найменш потужними країнами згідно з мережевою готовністю, починаючи з 2012 року.

В той же час з великих ринків, що розвиваються, Росія залишається на незмінній 41-й позиції. Далі іде Китай, змістившись вгору на 3 місця (зараз на 59-й позиції). Південна Африка покращила своє положення і помітно піднялася на 10 місць (65-а ступень), в той час, як Бразилія частково відновлюється після попереднього спадного тренда до 72-го місця в 2016 році, позиція Індії падає на два місця (91-е місце)

Європа залишається на першому технологічному рубежі; сім з 10 країн NRI - європейські. Проте, діапазон продуктивності широкий, з Грецією, що скинула чотири позиції до 70-й місця, а також Боснією і Герцеговиною, що закривають групу на 97-й позиції. Ряд країн Східної Європи, зокрема, Словацька Республіка, Польща і Чехія роблять великі успіхи, досягнувши рівня верхньої NRI 50. Краща доступність ІКТ і значні поліпшення в економічному і соціальному середовищі вносять значний вклад в досягнення цих успіхів. Італія є ще одним помітним рушієм в цьому році, змістившись на 10 позицій вгору і зайнявши 45-е місце. Тобто ми бачимо, як економічні і соціальні наслідки ІКТ починають реалізовуватися (на 18 позицій в глобальному рейтингу).

Регіон Євразії продовжує висхідну траєкторію, причому в середньому NRI для регіону значно збільшується з 2012 року. Зокрема, слід відзначити, що поліпшення спостерігається у всіх чотирьох елементах, що становлять індекс: середа, готовність, використання і вплив. Регіон очолюється Казахстаном, який утримується на своїй позитивній траєкторії останні роки і зараз на 39-й позиції.

Малайзія очолює азіатські економіки в 2016 році і переміщається на одну позицію, в результаті вона на 31-й позиції в цілому.

Країна продовжує виконувати підтриману урядом цифрову програму. В першу п'ятірку в регіоні з точки зору загальної готовності ІКТ увійшли Малайзія, Монголія, Таїланд, Китай і Шрі-Ланка, як і в 2015 році. Група азіатських країн конвертують, починаючи з 2012 року. Окреме використання ІКТ в регіоні, як і раніше, одне з найнижчих в світі, але активно зростає в останні роки.

Діапазон продуктивності в країнах Латинської Америки і Карибського регіону, як і раніше широко розосереджені майже в діапазоні 100 місць між Чилі (38-й) і Гаїті (137-й). Ніякої чіткої тенденції, починаючи з 2015 року, до 2016 року, не було з точки зору відносних показників в цій групі країн. Половина країн поліпшує їх рейтинг, а інша половина навпаки має тенденцію до зниження. З огляду на абсолютний показник NRI, однак, ця група країн рухається вгору, і вони сходяться, починаючи з 2012 року. Для того, щоб сприяти реалізації інноваційних сил, які є ключовими у процвітаючому оцифрованому світі, і просуватися до четвертої промислової революції, багатьом урядам в регіоні необхідно терміново активізувати зусилля щодо поліпшення свого нормативного та інноваційного середовища.

Об'єднані Арабські Емірати (26-е місце) і Катар (27-е) продовжують вести арабський світ в мережевої готовності, Крім того, MENAP регіон (Близький Схід, Північна Африка і Пакистан) є домом для двох найбільших рушіїв в рейтингу цього року: Кувейт (61-е місце, піднявся на 11 позицій) і Ліван (вісімдесят восьмий, до 11 позицій зростання). В обох випадках окремі особи є провідними, з бізнес-сектором займають наздоганяючі позиції, але потім сприяють успішній діяльності ІТ-компаній. У той час, як уряди відстають в плані цифрової адаптації (Кувейт, 81-й, Ліван, 124-ий), бізнес-спільноти в обох країнах реєструють бачення збільшення ваги витрат на ІКТ в державних структурах і зусиль щодо вдосконалення нормативно-правової бази з цього приводу.

Також можна побачити кілька африканських країн на південь від Сахари серед провідних рушіїв впровадження інформаційних технологій, в тому числі Південна Африка (65-е місце, піднялась на 10 позицій), Ефіопія (120-е місце, піднялась на 10 позицій) і Кот-д'Івуарі (106-е місце, піднявся на 9 позицій). Лідерство, з точки зору

цифрового прийняття, виходить від різних груп зацікавлених сторін. В той час, як зусилля з боку урядових структур в Ефіопії і Кот-д'Івуарі є дуже потужними, в Південній Африці бізнес-сектор забезпечує найбільший імпульс розвитку ІКТ. Найбільші бар'єри для вирішення задач запровадження ІКТ в Кот-д'Івуарі є інфраструктура і доступність; погіршення ділового та інноваційного середовища для Південної Африки; і підвищення індивідуального використання і навичок для Ефіопії.

Україна посіла в 2016 році 64-е місце, піднявшись з 71-го в 2015 році (значення індексу 4,2 при максимальному 6,0). Хоча і спостерігається позитивна динаміка, але Україна стоїть позаду таких країн, як Шрі-Ланка, Таїланд, Грузія, Монголія, Вірменія, Азербайджан, що вказує на те, що потрібним є прискорення зусиль в цьому напрямі. Перш за все вбачається необхідним посилити законодавчу базу в плані пільгового оподаткування ІТ-компаній для стимулювання виходу їх з тіні. Також необхідним є вихід з тіні компаній, які виконують аутсорсингові послуги. Потрібним є поширення впливу на розвиток мобільного зв'язку та впровадження новітніх технологій щодо його розповсюдження. Необхідним є підтримка за допомогою субсидування українських підприємств, що займаються розробкою новітніх технологій у сфері ІТ. Також потрібне стимулювання навчання наших ІТ-фахівців за кордоном.

Розглянемо положення України по відношенню до субіндексів мережевої готовності. На першому місці стоїть середовищний субіндекс. Він складається з показника політичного, регуляторного середовища та середовища інновацій у бізнесі. По цьому субіндексу Україна займає 94-позицію, поступаючись навіть африканським державам. Треба відмітити, що щодо політичного середовища, що стосується регулювання ІТ-сфери, то Україна займає аж 113-позицію, тобто тут потрібно в першу чергу спрямувати увагу на розв'язок політичних проблем, пов'язаних з ІТ-сектором. Але це й визвано воєнними подіями на сході України та анексією Криму. У бізнесі та інноваційному середовищі Україна посіла вище місце – 67-е, але в плані розвитку бізнесу є ще над чим працювати.

Дані Звіту з Глобальних інформаційних технологій також свідчать про те, що по

субіндексу готовності ми займаємо високе тридцяте місце, що свідчить про великий потенціал нашої країни щодо інформаційних технологій. Це в основному трапляється завдяки високому інтелектуальному рівню наших фахівців. Значення субіндексу дорівнює 5,7 при максимальному значенні 6,6 у Фінляндії. Субіндекс складається зі сану інфраструктури (тут ми відстаємо – всього лише на 51-му місці), допустимості технологій (високе 6-е місце) і вмінь (33-є місце).

Наступний субіндекс, що ми проаналізуємо – субіндекс використання. Тут Україна посідає лише 88-е місце, поступившись навіть таким країнам, як Кенія, Еквадор, Туніс. Як не прикро, здібності до ІТ-технологій не використовуються належним чином нашими громадянами. Тим більш щодо індивідуального використанні інформаційних технологій, то тут трошки вище позиція (76), використання ІТ в бізнесі ще краще (63-я позиція). Але держава дуже відстає в цьому питанні (лише 114 позиція). Це говорить про недостатню увагу нашого уряду щодо проблеми впровадження ІКТ на державному рівні для громадян. Треба модернізувати урядові мережі, сайти, підключитися до розробки мобільного зв'язку на рівні 5G. Зараз він на рівні розробки і буде протестований під час чемпіонату світу по футболу 2018 року.

Розглянемо дані по субіндексу впливу. На жаль в цьому випадку Україна лише 69-а зі значенням субіндексу 3,7. Розрив між цим значенням і самим високим, яке відстежується у Сінгапурі, дуже високий – 2,4 пункти. Як не прикро, Україна відстає по цьому субіндексу від Арменії, Македонії, Таїланду, Хорватії, Колумбії, Кенії та інших країн. Щодо економічного впливу, то тут Україна займає 59-у позицію, тобто на 10 сходинок вище. Це вказує на більший вплив інформатизаційних процесів на економіку України – великих, малих, середніх підприємств, міжнародних компаній. Але зі 139 країн – це лише середня позиція. Негативним явищем є відсталість нашої країни щодо соціального впливу інформатизації. Тут ми займаємо лише 75-е місце. Це говорить про незахищеність простих громадян в інформаційній сфері. Необхідною є адресна підтримка населення як у проведенні Інтернету, і щодо забезпечення населення, освітніх, медичних закладів необхідною комп'ютерною технікою відповідного рівня,

забезпечення мобільним зв'язком віддалених пунктів населення, навчання людей похилого віку користуванню гаджетами та стаціонарними комп'ютерами, посилення ролі громадських організацій у цьому процесі. Проаналізуємо, яким чином розвивається ринок мобільних послуг по групах країн і у світі загалом. Як бачимо з рис. 1, країни, що розвиваються, випереджають розвинуті країни за кількістю підписаних угод щодо встановлення мобільного зв'язку, темп його встановлення по роках також набагато більший. Темп зростання цього показника у розвинутих країнах щодо 2016 року відносно 2005 року складає 60%. В країнах, що розвиваються, він набагато більше – аж 376%.

Це відбувається завдяки тому, що в розвинутих країнах, починаючи з 2005 року, люди більш-менш були вже забезпечені мобільним зв'язком завдяки впровадженням досягнень НТП в цих країнах. В бідних країнах цей процес розпочався пізніше, і зараз вони наздоганяють упущене. Більш того в країнах, що розвиваються, як правило щільність населення більше, тому цей показник і вище, ніж в розвинутих країнах. Зростає і величина показника у світі – на 5172 млн. Загалом в розвинутих країнах число угод збільшилось з 992 млн до 1600 млн. В країнах, що розвиваються – з 1213 млн до 5777 млн. В світі в цілому спостерігається в середньому зростання з 2205 млн до 7377 млн.

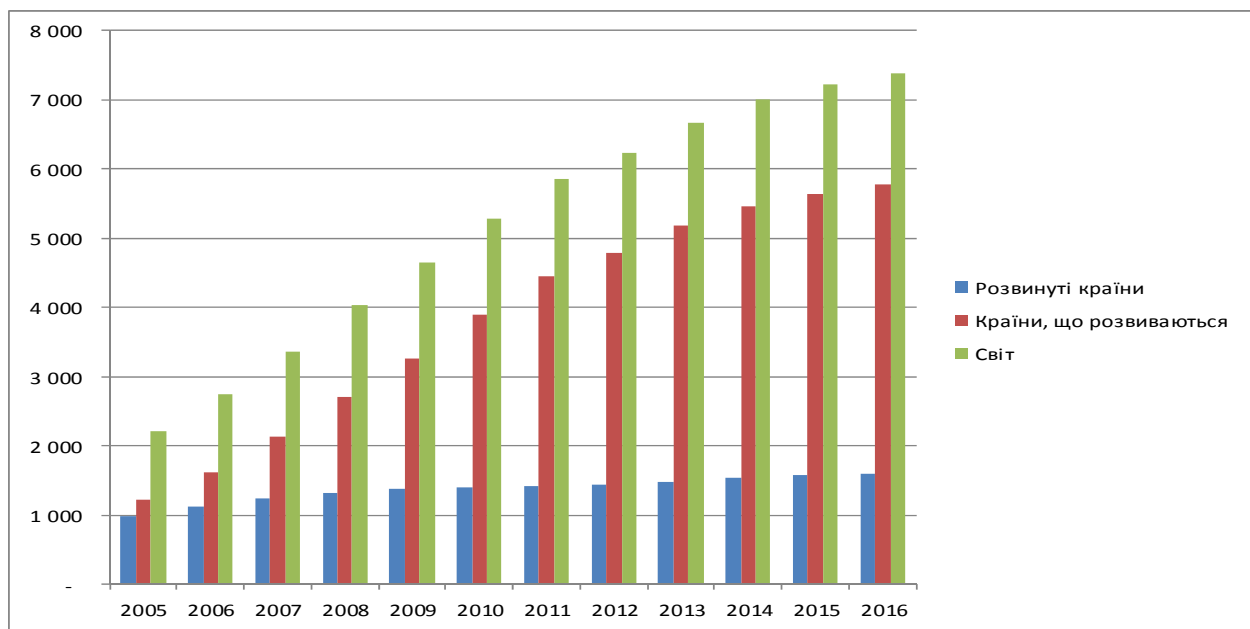

Рис. 1. Динаміка чисельності угод щодо використання мобільного зв'язку (млн.) (розроблено автором за [Global ICT developments. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.itu.int/en/ITU-/Statistics/Pages/stat/default.aspx>])

Щодо динаміки кількості угод на 100 осіб по мобільному зв'язку, то, як ми бачимо з рисунку 2, їх чисельність у світі неухильно зростає. Але треба відмітити, що тут картина суттєво відрізняється від попереднього графіку. В розвинутих країнах набагато більше угод щодо мобільного зв'язку на 100 осіб, ніж в країнах, що розвиваються. Це пов'язано з тим, що технології мобільного зв'язку більш розвинуті в розвинутих країнах. Крім цього, в розвинутих країнах більш заможні жителі, тому вони в змозі придбавати дорогі телефони. У розвинутих країнах кількість мобільних телефонів на 100 жителів неухильно зростає.

Темп зростання трохи уповільнився в 2011 році, та загалом динаміка є позитивною. Позитивна вона і в країнах, що розвиваються, і по світу в цілому. Загалом в розвинутих країнах їх число на 100 жителів збільшилось з 82,1 до 126,7 млн, тобто з'явилась велика частка населення, яка має більше, ніж одну угоду. В країнах, що розвиваються, це число менше – з 22,9 до 94,1, але ми бачимо, що майже на 0,94 всіх жителів країн, що розвиваються, мають мобільні телефони. В світі в цілому спостерігається в середньому зростання з 33,9 до 99,7 угод на 100 жителів.

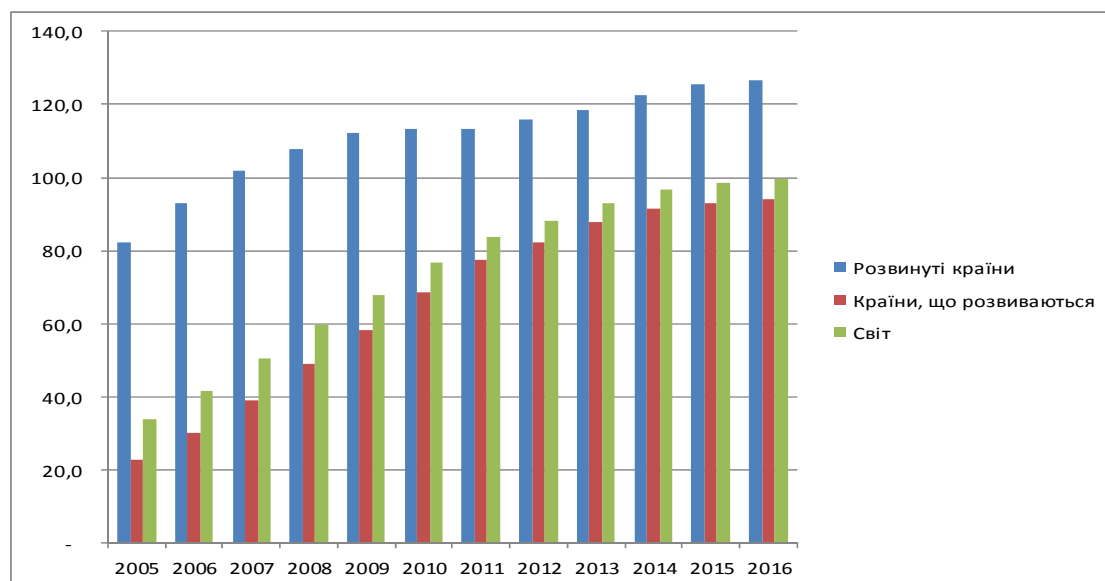

Рис. 2. Динаміка чисельності угод щодо використання мобільного зв'язку на 100 жителів (розроблено автором за [Global ICT developments. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.itu.int/en/ITU-/Statistics/Pages/stat/default.aspx>])

Проаналізуємо тепер, як змінювалась кількість угод щодо фіксованого широкополосного Інтернету по групах країн (рис. 3). Як бачимо, в розвинутих країнах в 2005 році число угод щодо широкополосного Інтернету було набагато вище, ніж в країнах, що розвиваються (148 млн проти 71 млн). Далі швидкість зростання у цій сфері в країнах, що розвиваються, зросла у зрівнянні з швидкістю в розвинутих країнах. І в 2013 році по кількості угод країни, що розвиваються, стали обганяти

розвинуті країни (365 млн проти 344 млн). В 2016 році цей розрив суттєво збільшився (504 млн проти 380 млн). Це пояснюється також перенасиченістю ринку широкополосного Інтернету в розвинутих країнах та недостатньою насиченістю його в країнах, що розвиваються. Загалом же у світі забезпеченість угодам широкополосного Інтернету з 2005 року до 2016 зросла майже в чотири рази (з 220 млн у 2005 році і до 884 млн у 2016 році).

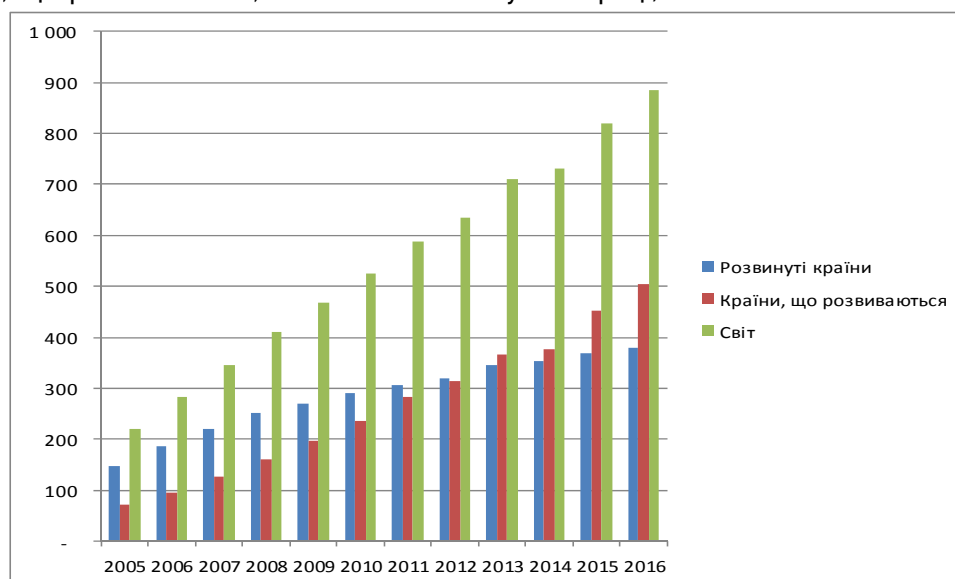

Рис. 3. Динаміка чисельності угод щодо використання фіксованого широкополосного Інтернету (млн) (розроблено автором за [Global ICT developments. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.itu.int/en/ITU-/Statistics/Pages/stat/default.aspx>]).

На рисунку 4 представлено динаміку чисельності угод щодо використання фіксованого широкополосного Інтернету на 100 жителів. Тут картина суттєво відрізняється від попереднього рисунку. Як ми бачимо, кількість угод в розвинутих країнах на 100 жителів досить велика в 2016 році – 30,1, що свідчить про те, що майже 1/3 всього населення розвинутих країн має широкополосний фіксований Інтернет-зв'язок. Причому країни, що розвиваються, по цьому показнику

відстають майже в 3,5 рази в цьому ж році (8,2). Але це відставання суттєво скоротилося у зрівнянні з 2005 роком, коли країни, що розвивалися, мали фіксований широкополосний Інтернет-зв'язок у кількості 1,2 на 100 жителів, а це більше, ніж в 12 разів відрізняється від розвинутих країн. Щодо цього показника по всьому світі, то тут треба відмітити неухильне зростання майже в 3,5 рази (11,9 в 2016 році проти 3,4 в 2005 році).

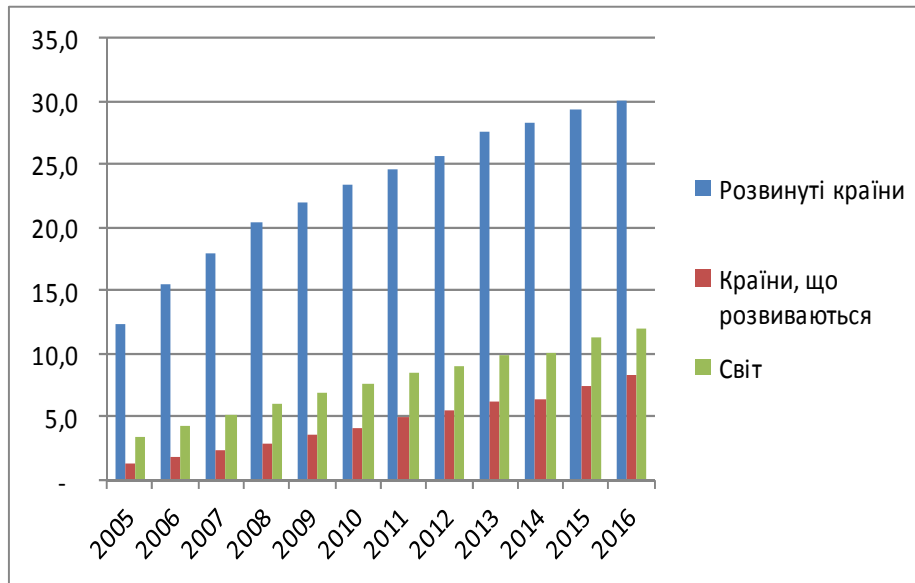

Рис. 4. Динаміка чисельності угод щодо використання фіксованого широкополосного Інтернету (млн.) на 100 жителів. (розроблено автором за [Global ICT developments. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.itu.int/en/ITU-/Statistics/Pages/stat/default.aspx>]).

В табл. 2 представлено відсоткове співвідношення кількості комп'ютерів від числа домогосподарств по регіонах світу. Ми бачимо, що в цьому сенсі європейські країни є найпотужнішими. Майже кожне друге домогосподарство у 2005 році мало комп'ютер. І у 2016 році цей показник склав 80,7%. На американських континентах у 2005 році в середньому 40,9 домогосподарств мали комп'ютери. І темп зростання набагато менший, ніж в Європі. В 2016 році цей показник дорівнював 62,7%. Це завдяки невеликому забезпеченню комп'ютерами домогосподарств у Південній Америці, країни якої є розвинутими на дуже невисокому рівні в інформаційній сфері. Щодо країн СНД, то тут можна відмітити високий темп зростання цього показника – майже в 4 рази (з 16,6% в 2005 році і до 67,0% в 2016 році). Це говорить про звичку бути на високому рівні в інтелектуальному плані

громадян СНД, а також зростанню кількості програмістів, що виконують аутсорсингові послуги від фірм розвинутих держав.

Країни Азійсько-Тихоокеанського регіону за період з 2005 до 2016 рік збільшили кількість комп'ютерів по відношенню до кількості домогосподарств майже в 2 рази (з 19,8% у 2005 році і до 38,1% у 2016 році). Хороший темп зростання цього показника в країнах Арабського світу. Він мав значення в 2005 році 14,7%. В 2016 році виріс до 44,6%. На жаль, африканські країни мають дуже низьке значення кількості комп'ютерів, які мають домогосподарства. Всього лише 2,9% у 2005 році і 10,8% – у 2016, хоча і показують високі темпи зростання цього показника. Але треба відмітити, що великий внесок до величини показника вкладає ПАР. Всі інші держави суттєво відстають в цьому сенсі.

Таблиця 2

Забезпеченість домогосподарств комп'ютерами по регіонах світу (%)
(розроблено автором за [Global ICT developments. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.itu.int/en/ITU-/Statistics/Pages/stat/default.aspx>])

Регіони	Африка	Арабські держави	Азія та країни Тихого океану	СНД	Європа	Північна та Південна Америки
2005	2,9	14,7	19,8	16,6	52,4	40,9
2006	3,3	17,0	20,9	20,8	56,3	42,8
2007	3,9	19,4	22,6	24,5	61,2	45,5
2008	4,4	22,8	24,4	31,6	65,1	48,1
2009	4,9	26,3	26,2	37,1	68,5	49,4
2010	5,4	28,3	26,7	42,4	71,9	51,6
2011	6,1	32,0	28,4	48,9	74,2	54,1
2012	7,0	34,0	30,3	54,6	76,0	57,5
2013	7,9	37,6	32,5	58,4	77,6	61,2
2014	8,7	40,7	34,2	62,1	79,0	62,7
2015	9,7	41,9	36,0	64,4	79,8	65,4
2016	10,8	44,6	38,1	67,0	80,7	67,6

Обсудимо тепер, яким чином зв'язком, в залежності від регіонів світу розподілено населення, що володіє Інтернет- (табл. 3).

Таблиця 3

Кількість осіб, що мають Інтернет-зв'язок, по регіонах світу (млн)
(розроблено автором за [Global ICT developments. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.itu.int/en/ITU-/Statistics/Pages/stat/default.aspx>])

Регіони	Африка	Арабські держави	Азія та країни Тихого океану	СНД	Європа	Північна та Південна Америки
2005	17	26	344	29	277	316
2006	24	36	394	35	300	346
2007	29	44	503	47	340	385
2008	45	55	615	55	368	405
2009	58	66	726	67	388	428
2010	77	84	873	94	410	456
2011	100	93	989	111	419	483
2012	120	105	1 111	139	435	526
2013	147	118	1 230	153	447	541
2014	178	134	1 398	163	467	567
2015	210	148	1 557	173	479	613
2016	240	161	1 724	188	499	647

Як бачимо з таблиці, найбільша їх кількість в Азійсько-Тихоокеанському регіоні (1724 млн в 2016 році). Їх кількість виросла майже в 5 разів у зрівнянні з 2005 роком (344 млн). Великий внесок в цю сферу спостерігається від Нових Індустріальних країн та Китаю. На Американських континентах відстежується зростання у два рази (з 316 млн

у 2005 році до 647 млн у 2016 році). В Європі трохи менше зростання кількості володарів Інтернет-зв'язку з 277 млн у 2005 році до 499 млн у 2016 році. В країнах СНД відмічено потужне зростання на протязі цих років (з 29 млн у 2005 році і до 188 млн у 2016 році, що складає майже 6,5 разів). Арабські країни теж взяли високий темп (приблизно 6,2 рази). Але у

чисельному вираженні, як і в країнах СНД, цей показник не дуже високий (26 млн у 2005 році і 161 млн у 2016 році). Треба відмітити найвищі темпи в африканських країнах. Приблизно в 14 разів виросла кількість осіб, що має Інтернет-зв'язок (з 17 млн в 2005 році до 240 млн в 2016 році). Це в тому числі і завдяки розвитку ПАР, і завдяки впровадженню нових технологій в країнах, що мають великі запаси дорогих ресурсів.

Проаналізуємо кількісний склад користувачів Інтернет по регіонах світу у відсотковому співвідношенні (табл. 4). Як бачимо, цей показник найвищий у країнах Європи як у 2005 році (46,3%), так і у 2016 році (79,1%). Зростання відбулося на 33,2%. На другому місці відносно 2016 року стоять країни СНД (66,6%). Це високе місце вони займають завдяки високому темпу зростання (майже в 6 разів).

Таблиця 4

Кількість осіб, що мають Інтернет-зв'язок, по регіонах світу (%)
(розроблено автором за [Global ICT developments. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.itu.int/en/ITU-/Statistics/Pages/stat/default.aspx>])

Регіони	Африка	Арабські держави	Азія та країни Тихого океану	СНД	Європа	Північна та Південна Америки
2005	2,4	8,3	9,4	10,3	46,3	35,9
2006	3,3	11,1	10,6	12,6	49,7	38,8
2007	3,9	13,4	13,4	16,8	56,0	42,7
2008	5,9	16,2	16,2	19,5	60,2	44,1
2009	7,3	19,1	18,9	23,8	63,2	46,1
2010	9,6	23,7	22,5	33,5	66,6	48,6
2011	11,9	26,4	25,2	39,5	67,8	51,0
2012	14,0	29,3	28,0	49,4	70,0	55,0
2013	16,7	32,2	30,7	54,4	71,7	55,9
2014	19,6	35,8	34,6	58,2	74,6	58,1
2015	22,5	39,0	38,2	61,7	76,3	62,2
2016	25,1	41,6	41,9	66,6	79,1	65,0

Північна та Південна Америки показують теж високий результат у 2016 році (65,0%). Темп зростання повільніший. Це відбувається завдяки більшій забезпеченості Інтернет у 2005 році (35,9%). Країни Азійсько-Тихоокеанського регіону теж мають високі темпи зростання (9,4% в 2005 році і 41,9% в 2016 році, що майже в 4,5 рази вище, ніж в 2005 році). Приблизно таку ж картину спостерігаємо і в дослідженні Арабських держав. Кількість осіб, що мають Інтернет-зв'язок, у відсотковому співвідношенні в цих країнах зросла більш, ніж в 5 разів і стала дорівнювати 41,6% (у 2005 році цей показник був значно нижче – всього лише 8,3%). Найнижче значення цього показника в Африканських країнах – 25,1%. Але в цьому регіоні відбувається потужне зростання – майже в 10,5 разів. Тобто африканські країни мають великий потенціал в цьому сенсі.

4. **Висновки.** Україна має значний науковий та освітній потенціал. Цей потенціал

останніми роками стрімко розвивається в сфері інформаційних технологій. Інформаційні технології мабуть є одним з головних напрямів сучасної освіти, який постійно поповнює ринок праці кваліфікованими фахівцями, що можуть працювати на рівні світових стандартів. Однак, як показують результати проведеного дослідження за основними показниками розвитку інформаційних технологій Україна значно відстає від провідних країн світу. Головною причиною є недостатнє технічне забезпечення освіти та науки, особливо в тій частині, що співпрацює із сучасним інформаційним бізнесом, а крім того – необхідні великі інвестиції в ІТ-галузь та реальна підтримка держави цього напрямку розвитку економіки.

Література

1. Алейнікова О. В. Теорії циклічності та проблеми структурних, фінансових і системних криз суспільного виробництва /

2. О. В. Алейнікова. – Економіка, управління, інновації. – 2014. – № 1(11). – С. 6–21.
3. Жовнірчик Я. Ф. Державне регулювання розвитку економіки регіонів та міжрегіональних економічних зв'язків: теорія, методологія, механізми: [монографія] / Я. Ф. Жовнірчик. – Донецьк : ТОВ "Юго-Восток, Лтд", 2010. – 306 с.
4. Лецер Ю. О. Використання комплексної економіко організаційної моделі для обґрунтування зміни бізнес-моделі ІТ-підприємства / Ю. О. Лецер // Економічний простір: Зб. наук. праць. – 2017. – № 123. – С. 155–165 (0,47 д.а.).
5. Лецер Ю. О. Аналіз підходів до управління на різних стадіях життєвого циклу підприємств з розробки інформаційних технологій / Ю. О. Лецер // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі : серія «Економічні науки». – 2017. – № 4 (82). – С. 44–50 (0,38 д.а.).
6. Лецер Ю. О. Опис бізнес-моделей ІТ-підприємства за допомогою шаблону бізнес-моделі А. Остервальдера / Ю. О. Лецер // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі : серія «Економічні науки». – 2017. – № 3 (81). – С. 81–88 (0,47 д.а.).
7. Лецер Ю. О. Структурний аналіз когнітивної карти бізнес-моделей підприємств з розробки інформаційних технологій / Ю. О. Лецер // Економічний простір: Зб. наук. праць. – 2017. – № 124. – С. 174–191 (0,83 д.а.).
8. Поляков М. В. Особливості інформаційних технологій як продукції ІТ підприємств / М. В. Поляков, Ю. О. Лецер // Ефективна економіка. – 2016. – № 8. – Режим доступу до журн.: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6041>.
9. Поляков М. В. Комплексна економіко-організаційна модель підприємств з розробки інформаційних технологій / М. В. Поляков, Ю. О. Лецер // Бізнес Інформ. – 2017. – № 9. – С. 251–255.
10. Сазонець І. Л. Соціально-економічні детермінанти глобальної рівноваги : монографія / І. Л. Сазонець, А. Ю. Гладченко, А. Є. Гессен. – Рівне : Волин. обереги, 2016. – 352 с.
11. Сазонець І. Л., Лещенко М. М. Державно-інституційне регулювання концентрації капіталу міжнародних та національних корпорацій / І. Л. Сазонець, М. М. Лещенко. – Рівне : Волин. обереги, 2017. – 164 с.
12. Ханін І. Г., Сазонець І. Л. Теорія транснаціоналізації світової економіки: підручник / І. Г. Ханін, І. Л. Сазонець. – Донецьк : Юго-Восток, 2011. – 280 с;
13. <http://global-national.in.ua/archive/11-2016/18.pdf>
14. <http://reports.weforum.org/global-information-technology-report-2016/press-releases/>

References

1. Alenikova O. V. Theories of cyclicity and problems of structural, financial and systemic social production crises / O. V. Aleynikova – Economics, management, innovation. – 2014. – No. 1 (11). – with. 6–21.
2. Zhovnirchik Y. F. State regulation of economic development of regions and interregional economic relations: theory, methodology, mechanisms: [monograph] / Y. F. Extramaritalist – Donetsk : LLC "Southeast, Ltd", 2010. – 306 p.
3. Letser Y. O. Using a comprehensive economic and organizational model to justify changing the business model of IT enterprise / Y. O. Letser // Economic space: Zb. sciences works. – 2017 – № 123. – P. 155–165 (0,47 d.a.).
4. Letser Y. O. Analysis of approaches to management at different stages of the life cycle of enterprises for the development of information technologies / Y. O. Letser // Scientific herald of Poltava University of Economics and Trade: series «Economic sciences». – 2017 – No. 4 (82). S. 44–50 (0,38 d.a.).
5. Letser Y. O. The description of business models of the IT enterprise with the help of the template of the business model A. Ostervalder / Y. O. Letser // Scientific herald of Poltava University of Economics and Trade: series "Economic Sciences". – 2017. – No. 3 (81). – P. 81–88 (0,47 d.a.).
6. Letser Y. O. Structural analysis of cognitive map of business models of enterprises for the development of information technology / Y. O. Letser // Economic space: Zb. sciences works. – 2017 – № 124. – P. 174–191 (0,83 d.a.).
7. Poliakov M. V. Features of Information Technologies as Products of IT Enterprises / M. V. Polyakov, Y. O. Letser // Effective Economics. 2016. No. 8. Mode of access to the journal: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6041>.
8. Poliakov M. V. Integrated economic-organizational model of enterprises for the

development of information technologies / M. V. Poliakov, Y. O. Letser // Business Inform. – 2017. – No. 9. – P. 251–255.

9. Sazonets I. L. Socio-economic determinants of global equilibrium: monograph / I. L. Sazonets, A. Y. Hladchenko, A. E. Hossen. – Rivne : Volyn. oberehy, 2016. – 352 p.;

10. Sazonets I. L., Leshchenko M. M. State institutional regulation of the concentration of capital of international and national corporations

/ I. L. Sazonets, M. M. Leshchenko – Rivne : Volyn. oberehy, 2017. – 164 p.

11. Khanin I. H., Sazonets I. L. The theory of transnationalization of the world economy: a textbook / I. H. Khanin, I. L. Sazonets – Donetsk : South-East, 2011. – 280 p.;

12. <http://global-national.in.ua/archive/11-2016/18.pdf>

13. <http://reports.weforum.org/global-information-technology-report-2016/press-releases/>

УДК 332.2., 332.36

Стець Н. В.,

заступник начальника відділу

контролю за відшкодуванням ПДВ

головного управління Державної фіскальної служби України у Рівненській області

ЕФЕКТИВНІСТЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ В ДЕРЖАВІ

Stets N. V.,

deputy head of the department

control over VAT refunds

the Main Directorate of the State Fiscal Service of Ukraine in the Rivne region

EFFECTIVENESS OF FARMING AGRICULTURAL ENTERPRISES IN CONDITIONS OF ECONOMIC TRANSFORMATIONS IN THE STATE

У статті проаналізовано діяльність сільськогосподарських підприємств в Україні, визначено ключові проблеми сільськогосподарської галузі та альтернативи їх вирішення, проаналізовано економічну ефективність сільськогосподарського землекористування України за 1990–2016 роки, обґрунтовано необхідність інтеграції до основних організацій з регулювання глобального аграрного ринку, проаналізовано ефективність дії єдиної сільськогосподарської політики країн ЄС.

The article analyzes the activity of agricultural enterprises in Ukraine, identifies the key problems of the agricultural sector and alternative solutions to them, analyzes the economic efficiency of agricultural land use in Ukraine for the years 1990–2016, justifies the necessity of integration into the main organizations for the regulation of the global agricultural market, analyzes the effectiveness of the common agricultural policy of the countries EU

Ключові слова: збалансованість, регулювання, виробничі ресурси, виробництво, сільськогосподарські підприємства, ефективність, організації, ринок, ЄС.

Keywords: balance, regulation, industrial resources, production, agricultural enterprises, efficiency, organization, market, EU.

1. Постановка проблеми.

Формування в Україні основ ринкової економіки та активізація підприємницької діяльності обумовлюють необхідність трансформаційних процесів, що сприяють

розвитку конкурентоспроможності країни у світовому просторі. Специфіка аграрного сектора економіки актуалізує необхідність детального аналізу всіх структурних зрушень в цій області.